

Lieta C-625/19 PPU**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2019. gada 22. augusts

Iesniedzējtiesa:*Rechtbank Amsterdam* ([Amsterdamas tiesa], Nīderlande)**Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:**

2019. gada 22. augusts

Pieteicēja:*Openbaar Ministerie* [prokuratūra]**Atbildētājs:**

XD

Pamatlietas priekšmets

Prokurora lūgums par Eiropas apcietināšanas ordera (turpmāk tekstā – “EAO”) pārbaudi

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Konkrētais lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu saskaņā ar LESD 267. pantu skar 1) nosacījumus, kuru gadījumā prokurors var tikt uzskatīts par izsniegšanas tiesu iestādi Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. punkta izpratnē, un 2) prasību, ka jābūt iespējai pārsūdzēt lēmumu par EAO izsniegšanu.

Prejudiciālais jautājums

Vai prokurors, kurš izsniegšanas dalībvalstī piedalās tiesību piemērošanas darbībā un, izpildot savus pienākumus, kas cieši saistīti ar Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanu, darbojas neatkarīgi un ir izsniedzis EAO, ir uzskatāms par izsniegšanas tiesu iestādi Pamatlēmuma 2002/584/TI 6. panta 1. punkta izpratnē,

ja tiesnesis izsniegšanas dalībvalstī pirms attiecīgā prokurora faktiskā lēmuma par EAO izsniegšanu ir veicis EAO izsniegšanas nosacījumu un, it īpaši, tā samērīguma pārbaudi?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

[Padomes] pamatlēmuma 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm 1. un 6. pants (OV 2002, L 190, 1. lpp.)

Atbilstošās valsts tiesību normas

Overleveringswet (Likums par personu nodošanu) 1. pants (Stb. 2004, 195)

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 XD 2019. gada 28. maijā tika aizturēts Nīderlandē, pamatojoties uz EAO, ko 2019. gada 27. maijā bija izsniegusi Zviedrijas prokuratūra. EAO mērķis ir panākt pieprasītās personas nodošanu kriminālvajāšanai Zviedrijā. XD Zviedrijā tiek turēts aizdomās par heroīna un kokaīna kontrabandu Eiropas valstīs, tostarp Zviedrijā, organizētā grupā. Attiecīgā EAO pamatā ir valsts lēmums par apcietinājuma piemērošanu, ko 2019. gada 27. maijā ir izsniegusi *Göteborgs Tingsrätt* (Gēteborgas tiesa, Zviedrija).
- 2 Prokurors 2019. gada 29. maijā iesniedza lūgumu par EAO pārbaudi. Procedūra divreiz tika atlikta. Šajā laikā Zviedrijas izsniedzējiespēdei tika uzdoti papildu jautājumi. Zviedrijā tā ir prokuratūra. Tā ir izraudzīta par kompetento iestādi Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. punkta izpratnē.
- 3 Jautājumi Zviedrijas izsniedzējiespēdei tika uzdoti, lai pārbaudītu, vai šīs iestādes īstenotā EAO izsniegšana atbilda prasībām, kuras Eiropas Savienības Tiesa (turpmāk tekstā – “Tiesa”) ir noteikusi 2019. gada 27. maija spriedumā OG un PI (Lībikas un Cvīkavas prokuratūras, C-508/18 un C-82/19 PPU, EU:C:2019:456).
- 4 Iesniedzējtiesa uzskata, ka no attiecīgā sprieduma izriet, ka prokurors ir uzskatāms par izsniegšanas tiesu iestādi, ja viņš izsniegšanas dalībvalstī piedalās tiesību piemērošanas darbībā, darbojas neatkarīgi un, ja prokurora lēmumu par EAO izsniegšanu var pārsūdzēt.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 5 Prokuratūra kā pieteicēja šajā lietā apgalvo, ka kritērijs, ko valsts tiesa ņem vērā, lemjot par EAO izsniegšanu, atbilstot sprieduma OG un PI prasībām, tādēļ Zviedrijas prokuratūra esot pamatoti izraudzīta par izsniedzējiespēdi.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 6 Pamatojoties uz Zviedrijas iestāžu sniegto informāciju, iesniedzējtiesa prokuratūras viedokļa sakarā konstatē, ka Zviedrijas prokurors Zviedrijā piedaloties tiesību piemērošanas darbībā un darbojoties neatkarīgi; viņš nesaskaroties ar risku, ka individuālā gadījumā pieņemot lēmumu par EAO izsniegšanu viņš tieši vai netieši saņemtu rīkojumus vai norādījumus no izpildvaras, piemēram, tieslietu ministra.
- 7 Tādējādi Zviedrijas prokurors katrā ziņā izpildot iepriekš 4. punktā minētās pirmās divas prasības, lai viņu uzskatītu par “izsniegšanas tiesu iestādi” Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. punkta izpratnē. Šīs prasības Tiesa esot noteikusi sprieduma OG un PI 73. un 74. punktā.
- 8 Tomēr no sniegtās informācijas izriet, ka Zviedrijā prokurora lēmumu par EAO izsniegšanu nevarot pārsūdzēt. Ņemot to vērā, iespējams, ka izskatāmajā lietā EAO nav izsniegusi tiesu iestāde Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. punkta izpratnē.
- 9 Iesniedzējtiesa uzskata, ka prasība, ka jābūt iespējai pārsūdzēt lēmumu, izrietot no sprieduma OG un PI 75. punkta. Tajā Tiesa nosakot šādi: “Turklāt, ja izsniegšanas dalībvalsts tiesībās kompetence izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi ir paredzēta iestādei, kura, lai gan piedalās tiesvedības īstenošanā šajā dalībvalstī, tomēr pati nav [tiesnesis vai] tiesu iestāde, minētajā dalībvalstī ir jāpastāv iespējai celt prasību par lēmumu izsniegt šādu aresta orderi, tostarp par šāda lēmuma samērīgumu, kura pilnībā atbilst efektīvai tiesību aizsardzībai tiesā raksturīgajām prasībām”.
- 10 Jēdziens “šāds aresta orderis” varot norādīt tikai uz “Eiropas apcietināšanas orderi” un nepieļaujot atsauci ne uz kādu citu lēmumu par apcietinājuma piemērošanu kā vien EAO, tostarp ne uz valsts lēmumu par apcietinājuma piemērošanu, kas ir EAO pamatā.
- 11 Sprieduma OG un PI 67. punktā Tiesa nošķirot divus aizsardzības līmeņus attiecībā uz procesuālajām tiesībām un pamattiesībām. Pirmais līmenis attiecoties uz aizsardzību, izsniedzot valsts lēmumu par apcietinājuma piemērošanu, savukārt otrais līmenis attiecoties uz aizsardzību, izsniedzot EAO.
- 12 Zviedrijas prokurors izskatāmajā lietā esot apgalvojis, ka, ņemot vērā sprieduma OG un PI 68. punktu, sprieduma 75. punktā izvirzītais kritērijs nav piemērojams. Proti, atbilstoši tam esot pietiekami, ja lēmums, kas atbilst prasībām, kuras ir raksturīgas efektīvai tiesību aizsardzībai tiesā, tiek pieņemts vismaz vienā no diviem 68. punktā minētajiem aizsardzības līmeņiem.
- 13 Kā izrietot no 68. punkta, abi aizsardzības līmeņi nozīmē, tostarp, ka “vismaz” vienā no abiem līmeņiem tiek pieņemts lēmums, kas atbilst prasībām, kuras ir raksturīgas efektīvai tiesību aizsardzībai tiesā. Tas nozīmējot, ka tad, ja EAO ir izsniegusi iestāde, kas piedalās tiesību piemērošanas darbībā, tomēr pati nav

tiesnesis vai tiesa, valsts lēmums par apcietinājuma piemērošanu visādā ziņā ir jāizsniedz tiesnesim vai tiesu iestādei.

- 14 Sprieduma OG un PI 69. punktā Tiesa konstatējot sekojošo: “No tā izriet – ja izsniegšanas dalībvalsts tiesībās kompetence izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi ir paredzēta iestādei, kura, lai gan piedalās [tiesību piemērošanas darbībā] šajā dalībvalstī, tomēr nav tiesnesis vai tiesa, tādām valsts tiesas nolēmumam kā valsts lēmums par apcietinājuma piemērošanu, uz kuru ir balstīts Eiropas apcietināšanas orderis, savukārt ir jāatbilst minētajām prasībām”.
- 15 Tādēļ no iepriekš minētā 68. punkta esot jāsecina, ka vismaz vienā no abiem līmeņiem lēmums ir jāpieņem tiesnesim vai tiesai. Kā izriet no 70. punkta, 69. punktā raksturotajā situācijā aizsardzības līmenis esot garantēts valsts līmenī, proti, tas esot valsts lēmums par apcietinājuma piemērošanu, uz kuru balstīts lēmums par EAO izsniegšanu.
- 16 No iepriekš minētā sprieduma 71. un 72. punkta izrietot, ka otrais aizsardzības līmenis ir jānodrošina iestādei, kas pieņem lēmumu izsniegt EAO; “arī tad, ja minētais Eiropas apcietināšanas orderis ir balstīts uz valsts lēmumu, kuru ir pieņēmis tiesnesis vai tiesa”.
- 17 Otrā aizsardzības līmeņa kontekstā vispirms esot nepieciešams, lai izsniegšanas tiesu iestādei, pieņemot lēmumu par EAO izsniegšanu, “nav nekāda riska tikt pakļautai tostarp konkrētiem izpildvaras norādījumiem” (73. un 74. punkts). Bez tam (“turklāt”, kā tas ir minēts 75. punktā), ja kompetence izsniegt EAO ir paredzēta (pilnībā neatkarīgai) iestādei, kura gan piedalās tiesību piemērošanas darbībā, tomēr pati nav tiesnesis vai tiesa, esot jāpastāv iespējai celt prasību par lēmumu izsniegt EAO, tostarp par šāda lēmuma samērīgumu, kura pilnībā atbilstot efektīvai tiesību aizsardzībai tiesā raksturīgajām prasībām, citiem vārdiem sakot, tam jābūt tiesvedības priekšmetam, ko izskata tiesnesis vai tiesa.
- 18 Iepriekš minētā 68. punkta formulējumā nav nekā tāda – nemaz nerunājot par vārdu “vismaz” –, kas izslēgtu 75. punktā minētās prasības spēkā esamību situācijā, ja lēmumu valsts līmenī ir pieņēmis tiesnesis vai tiesa. 68. punktā esot vien noteikta prasība, ka tiesnesim vai tiesai ir jāizsniedz vai nu valsts lēmums vai EAO. Valsts lēmuma gadījumā 75. punktā vēl tiek piebilsts, ka ir jābūt iespējai lēmumu par EAO izsniegšanu, ko pieņēmusi cita iestāde, nevis tiesnesis vai tiesa, pārsūdzēt tiesnesim vai tiesā.
- 19 Tādējādi sprieduma OG un PI 75. un 68. punktā izvirzītās prasības pastāvot līdzās.
- 20 Tas izrietot arī no 2019. gada 27. maija sprieduma PF (Lietuvas ģenerālprokurors, C-509/18, EU:C:2019:457), kas pieņemts tajā pašā dienā, kad spriedums OG un PI. Attiecīgajā lietā valsts lēmumu par apcietinājuma piemērošanu esot izsniegusi tiesa (sprieduma 22. un 54. punkts), turklāt Lietuvas ģenerālprokurors esot piedalījies tiesību piemērošanas darbībā krimināllietās (42. punkts) un esot bijusi nodrošināta ģenerālprokurora neatkarība no izpildvaras; neskatoties uz to, iesniedzējtiesai esot bijis jāpārbauda, “vai par minētā ģenerālprokurora lēmumiem

saistībā ar Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanu var celt prasību, kas pilnībā atbilst efektīvai tiesību aizsardzībai tiesā raksturīgajām prasībām” (56. punkts).

- 21 Arī tad, ja valsts lēmumu par apcietinājuma piemērošanu ir izsniedzis tiesnesis vai to ir izsniegusi tiesa, ja lēmumu par EAO izsniegšanu ir pieņēmusi cita iestāde, nevis tiesnesis vai tiesa, esot jābūt iespējai to pārsūdzēt tiesnesim vai tiesā. Šo jautājumu iesniedzējtiesa agrākā 2019. gada 5. jūlija spriedumā jau esot uzskatījusi par “*éclairé*”. Tā kā izskatāmajā lietā tiekot aplūkots lēmums par EAO izsniegšanu, ko ir pieņēmusi Zviedrijas prokuratūra un tādējādi to nav pieņēmis tiesnesis vai tiesa, atbilstoši abu 2019. gada 27. maija spriedumu formulējumam ir jābūt izpildītām abām prasībām, kas minētas sprieduma OG un PI 68. un 75. punktā.
- 22 Pēc abu 2019. gada 27. maija spriedumu pieņemšanas iesniedzējtiesa dažādās lietās attiecībā uz vairākām dalībvalstīm tomēr konstatēja, ka attiecīgo dalībvalstu tiesību aktos neesot bijusi paredzēta iespēja celt prasību par lēmumu izsniegt EAO sprieduma OG un PI 75. punkta izpratnē. Dažās no šīm lietām esot bijis minēts arguments, ka kritērijs, ko valsts tiesa ņemot vērā, lemjot par valsts lēmuma par apcietinājuma piemērošanu izsniegšanu, izpildot attiecīgajā punktā noteiktās prasības.
- 23 Tā tas esot arī izskatāmajā lietā. Lai gan Zviedrijas tiesību aktos neesot paredzēta iespēja celt prasību par lēmumu izsniegt EAO sprieduma OG un PI 75. punkta izpratnē, no Zviedrijas iestāžu sniegtās informācijas izrietot, ka EAO izsniegšanas samērīgums tiek analizēts, pārbaudot pieteikumu izsniegt valsts lēmumu par apcietinājuma piemērošanu. No informācijas, ko Zviedrijas prokurors ir sniedzis par valsts lēmumu par apcietinājuma piemērošanu veltītās tiesas sēdes XD sakarā norisi, vēl arī izrietot, ka, kā attiecīgajā tiesas sēdē atklāti ir izklāstīts, EAO ir bijis jāizsniedz, lai liktu aizturēt XD un vēlāk nodot viņu Zviedrijai.
- 24 Ņemot vērā iepriekš minēto, rodoties jautājums, vai pārbaude, ko tiesa veic, pieņemot valsts tiesas nolēmumu – un tādējādi pirms prokuratūras faktiskā lēmuma izsniegt EAO –, tostarp pārbaudot EAO iespējamās izsniegšanas samērīgumu, atbilst principiem, kas ietverti nosacījumā, ka ir jāpastāv iespējai celt prasību par prokuratūras lēmumu izsniegt EAO, kura pilnībā atbilstu efektīvai tiesību aizsardzībai tiesā raksturīgajām prasībām.
- 25 Atbildot uz šo jautājumu, esot svarīgi, lai samērīguma pārbaude, ņemot vērā efektīvu tiesību aizsardzību tiesā pret nesamērīgu lēmumu izsniegt EAO, notiktu *ex nunc*. Lai gan izskatāmajā lietā valsts tiesas nolēmums un lēmums izsniegt EAO esot pieņemti vienā un tajā pašā dienā, no brīža, kad pieņemts valsts tiesas nolēmums – un tādējādi veikta EAO izsniegšanas samērīguma iepriekšēja pārbaude –, līdz EAO izsniegšanas brīdim kopumā varētu būt pagājis zināms laiks. Šajā laikā varētu būt kļuvuši zināmi jauni fakti vai apstākļi, kas būtiski EAO izsniegšanas samērīgumam. Tādā gadījumā tiesas iepriekšēja pārbaude nevarot nodrošināt efektīvu tiesību aizsardzību tiesā pret nesamērīgu lēmumu izsniegt EAO. Tādēļ, ja uz jautājumu būtu jāatbild apstiprinoši, būtu vien loģiski katrā ziņā

izvirzīt nosacījumu, ka faktiskam lēmumam izsniegt EAO jābūt pieņemtam iespējami ātri pēc samērīguma pārbaudes veikšanas.

- 26 Tiesa vēl neesot lēmusi par iepriekš 24. punktā minēto jautājumu. Kā uzskata dažādas izsniedzējinstādes no vairākām dalībvalstīm, uz šo jautājumu ir jāatbild apstiprinoši, savukārt spriedums OG un PI atbilstoši tā tekstam liecinot, ka uz šo jautājumu jāatbild noliedzoši. Tādēļ attiecīgais jautājums esot jāuzdod Tiesai.
- 27 Turklāt atbilde uz šo jautājumu iesniedzējtiesai esot vajadzīga, lai tā varētu pieņemt nolēmumu.
- 28 Ja iepriekšēja pārbaude, tostarp EAO izsniegšanas samērīguma pārbaude, ko veicis tiesnesis, kurš izsniedzis valsts lēmumu par apcietinājuma piemērošanu, neatbilstu principiem, kas ietverti nosacījumā, ka esot jāpastāv iespējai celt prasību par prokurora lēmumu izsniegt EAO, kura pilnībā atbilstu efektīvai tiesību aizsardzībai tiesā raksturīgajām prasībām, tādā gadījumā nevarot tikt pārbaudīts nedz EAO, nedz varot tikt pieņemts lēmums par nodošanas lūgumu.
- 29 Ja šāda iepriekšēja EAO izsniegšanas samērīguma pārbaude *tiesām* atbilstu attiecīgajiem principiem, iesniedzējtiesai būtu jāpārbauda EAO pēc būtības un pēc būtības jālemj par tā izpildi.
- 30 Iesniedzējtiesa lūdz Tiesu attiecīgajam lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu piemērot steidzamības tiesvedību atbilstoši LESD 267. panta ceturtaī daļai un Reglamenta 107. pantam.
- 31 Pieprasītā persona atrodies apcietinājumā nodošanas nolūkā, gaidot lēmumu par nodošanas lūgumu. Iesniedzējtiesa nevarot pieņemt šo lēmumu, kamēr Tiesa nav atbildējusi uz prejudiciālo jautājumu. Tādēļ Tiesas ātra atbilde tieši un izšķiroši ietekmējot pieprasītās personas apcietinājuma pasākuma nodošanas nolūkā ilgumu.